

Europæiske advents- og juleskikke

Østrig: "Stille nat, hellige nat"	2
Belgien: "Sinterklaas" og "Zwarte Piet"	2
Tjekkiet: Kirsebærgrene på Skt. Barbaras dag.....	3
Danmark: Adventskrans og kalenderlys	3
England: Julebudding og mistelten	4
Finland: Håndlavede juledekorationer.....	4
Frankrig: Kulinarisk jul	5
Tyskland: Julekalenderen.....	5
Grækenland: Juleskibet	6
Italien: Julesymboler – julekrybben og juletræet.....	6
Holland: Gaver fra Sinterklaas	7
Norge: Julegnomer og "Julman"	8
Polen: Julevafler og uventede gæster	8
Spanien: De hellige tre kongers gaver	9
Sverige: Skt. Lucia.....	10
Schweiz: "Samichlaus" og gavebord.....	10

Østrig: "Stille nat, hellige nat"

Som i så mange andre lande starter advent den første søndag i slutningen af november eller i begyndelsen af december. Hver adventssøndag tændes et lys mere i adventskransen indtil den 24. december.

Nye adventskranse i farverige variationer bliver lavet hvert år - enten hjemme eller i blomsterforretninger, hvor de kan købes. De fås i mange forskellige udformninger - fra den traditionelle runde adventskrans med dybgrønne fyrretræsgrene med røde bånd og klassiske røde lys imellem - til de moderne udgaver med farverige grene fra julestjerner, der står lige op i oasis eller orkiderør. Umiddelbart efter klipning forsegles enden af julestjernens stængel ved at holde den i kort tid over et stearinlys for at forlænge deres levetid.

Østrigske børn får en lille gave af Skt. Nikolaus og hans følgesvend "Krampus", som vandrer rundt i gaderne den 6. december.

Juleaften i Østrig fejres den 24. december. Hele familien samles omkring et festligt pyntet juletræ, og alle får gaver. Aftenen slutter traditionelt med en midnatsmesse i kirken. Aftenen slutter traditionelt med en midnatsmesse i kirken. Den klassiske julesalme "Stille nat, hellige nat", der er oversat til mange forskellige sprog verden over, blev første gang sunget i Østrig i starten af det 19. århundrede.

Juletiden afsluttes officielt den 2. februar, men østrigerne betragter den 6. januar - helligtrekongers dag - som julens sidste højdepunkt, hvor juleferien slutter. Børn udklædt som de hellige tre konger Kaspar, Melchior og Balthasar går fra dør til dør og synger julesalmer. De ønsker folk et godt og fredfyldt nytår og indsamler penge til godgørende formål.

Belgien: "Sinterklaas" og "Zwarte Piet"

Julens glæder starter tidligt i Belgien med "Sinterklaas" helgendagen. Den 5. december om natten rider "Sinterklaas" sammen med sin hjælper "Zwarte Piet" fra hus til hus med gaver. Børnene stiller deres støvler ved kaminen og lægger hør og sukker til Sinterklaas' hest. Sinterklaas må ikke

forveksles med julemanden, da Sinterklaas er en helgen, hvis navn ofte forbindes med jule- og adventstiden, men han er ikke "fader jul".

I Belgien fejres selve julen med krybbespil, processioner og julemarkeder. I Belgien tilbringer man de egentlige juledage sammen med familien. Stemningsfulde dekorationer, såsom et overdådigt pyntet juletræ, glitrende stearinlys og det naturlige midtpunkt – en klassisk rød julestjerne – skaber en stemningsfyldt atmosfære i julens tankefulde stunder.

Tjekkiet: Kirsebærgrene på Skt. Barbaras dag

I Tjekkiet fejres Skt. Barbaras dag den 4. december til minde om Skt. Barbara, en martyr fra de tidlige forfølgelser af kristne. Over hele landet klipper man kirsebærgrene af og sætter dem i vand på Skt. Barbaras festdag. Hvis de blomstrer i juledagene, bringer de lykke og stiller ægteskab i udsigt for det kommende år.

I vore dage kombineres denne traditionelle tjekkiske juletradition med dekorative elementer. De endnu ikke blomstrende kirsebærkviste arrangeres i små halmkurve sammen med mini-julestjerner og julegenstande. På den måde skabes en naturlig og flot juledekoration af traditionelle og moderne elementer.

Danmark: Adventskrans og kalenderlys

I adventstiden laver man traditionelt selv mange forskellige dekorationer til udsmykning af hus og hjem. De fleste danske familier laver normalt selv deres adventskrans, hvis fire lys symboliserer søndagene i den kristne advent. Små røde eller cremefarvede julestjerner, kviste og lysende juledekorationer er det klassiske tilbehør til kransen.

Adventskransen og kalenderlyset er væsentlige elementer for børn, der i adventstiden går og venter på juleaften. Kalenderlyset er inddelt i tal eller vandrette linjer og brændes hver dag ét mærke ned.

Med adventstiden følger julenisserne, små spilopmagere, der laver numre med børn og voksne lige indtil juleaften. Men de

gør aldrig nogen alvorligt fortræd, for i sidste ende ønsker de også bare en skøn og fredfyldt jul.

Juleaften fejres med et traditionelt julemåltid i familiens skød. En hel mandel bliver gemt i risalamanden, og den heldige finder bliver belønnet med en mandelgave. Før julegaverne bliver pakket op, tager man hinanden i hånden og synger julesalmer, mens man danser omkring juletræet.

England: Julebudding og mistelten

Den engelske jul fejres den 25. december. Juleaften hænges julestrømper traditionelt op på kaminen, så de er klar til, når julemanden om natten kommer flyvende i sin rensdyrslæde hen over hustagene med gaver, som han smider ned gennem skorstenen.

Engelske hjem pyntes traditionelt med juledekorationer, før julemandens komme. Typiske dekorationer omfatter smukke, brillantrøde julestjerner omkring kaminen, og en mistelten, der hænger ned fra loftet. Det er engelsk skik at kysse en, man elsker, når man står under misteltenen.

For briterne er kalkun, "mince pies" og julebudding en vigtig del af menuen juledag. Selv i vore dage gemmer "kokken" en sølvmønt i julebuddingen med håb om held og lykke. Højtidens måltid er en sjov og glad begivenhed, hvor farverige hatte og juleknallerter bidrager til stemningen i forsamlingen. Stilheden sænker sig dog i de britiske hjem, når dronningen holder sin traditionelle 10-minutters tale.

Finland: Håndlavede juledekorationer

I Finland er den 24. december julens vigtigste dag.

Festlighederne begynder ved midnat, når der efter middelalderlig tradition ceremonielt kaldes på julefred i Finlands tidligere hovedstad Turku.

Når højtiden nærmer sig, pynter mange finner deres hjem med juledekorationer. Disse kreationer, hvoraf mange er rene kunstværker, laves af halm ifølge finske traditioner, der er flere hundrede år gamle. Desuden skaber stearinlys og højtidens dekorative planter, f.eks. de klassisk røde mini-

julestjerner, en stemningsfuld baggrund for festlighederne i familiens skød.

Et stort julemåltid, traditionelle salmer og gaverne er juleaftens højdepunkter. Det er også dagen, hvor man traditionelt mindes de døde. Et besøg på kirkegården er for mange en del af juleaften, hvor sneen, som har lagt sig over Finland, bliver til et lysende hav af stearinlys.

Frankrig: Kulinarisk jul

Julen i Frankrig er årets højdepunkt. I modsætning til mange andre europæiske lande er tiden før juleaften næsten uden betydning. Kun handeleggaderne er dekoreret med lysguirlander og juletræer. Franskmændene køber deres juletræ i starten af december og pynter det sammen med familien. Børnene får en julekalender den 1. december med gaver på. Hver morgen indtil den 25. december pakker de en gave op.

Juleaftensdag er almindelig arbejdsdag i Frankrig. Men om aftenen samles familien omkring et overdådigt julebord. De kulinariske højdepunkter er en afgørende del af julefesten i Frankrig. Det traditionelle måltid, kaldet "Réveillon", består af mange retter. "Père Noël", den franske julemand, afleverer sine gaver natten mellem den 24. og 25. december.

Hele familien hjælper med til at pynte hjem og træer til jul. Det franske julebord er også en fryd for øjet. Især er små julestjerner velegnede til stemningsfulde borddekorationer. Franskmændene kalder deres julestjerner for "Étoiles de Noël". De bruger denne populære stueplante til udsmykning og giver dem som gave til hinanden hele året rundt. Som i mange andre europæiske lande er det ikke mange år siden, at julestjernen blev en del af julens udsmykning.

Tyskland: Adventskalenderen

Tiden op til jul er en vigtig tid i Tyskland. For tyske familier er julekager, adventskrans og den traditionelle adventskalender en traditionel del af højtiden. Gaverne på kalenderen, der er nummereret fra 1 til 24, forkorter ventetiden op til juleaften, især for børn. En af de smukt

indpakkede gaver åbnes hver morgen, indtil højdepunktet nås juleaften og de efterfølgende juledage.

Adventskalenderen bliver ofte en dekorativ genstand, f.eks. i form af en sød, brillantrød busk skabt af flere tykke julestjerner med små gaver på. Denne moderne, kreative udgave af kalenderen er et dekorativt blikfang i hele tiden op til jul.

Grækenland: Juleskibet

Julen er en af de vigtigste kirkelige begivenheder i Grækenland. Man ønsker hinanden "Kales Giortes", glædelige festdage, mellem juleaften og helligtrekongersdag den 6. januar. I julen går børn over hele landet fra dør til dør og synger "Kalanda", lovsange, der bringer glæde og lykke, til et akkompagnement af trommer og klokker. Julebål tændes i tolv nætter, beskyttet mod nisser – en skik, som oftest ses ude på landet.

Miniskibe dekorerer sammen med eller i stedet for juletræet. Denne skik har sine rødder i det antikke Athens enestående status som sømagt. Ved juletid i Grækenland sejler skibe pyntet med lys gennem festligt dekorerede rum. Vinduer og kaminhylder er flot pyntet med klassisk røde julestjerner, der giver en stemningsfuld atmosfære.

Græske børn må vente på deres gaver indtil nytår, hvor Skt. Vassilius anbringer dem foran deres senge natten til den 1. januar. Til nytår serverer man i Grækenland en kage med en indbagt guldmønt. Den, som finder mønten, får et lykkebringende år. Med helligtrekongersdag i Grækenland fejres Kristi fødsel. Ved denne lejlighed velsignes drikkevandet i mange egne.

Italien: Julesymboler – julekrybben og juletræet

I Italien er juletiden temmelig lang - den starter den 8. december og slutter med helligtrekongersdag den 6. januar. I den tid går dagene med at pynte hjemmet med julestjerner, juletræ, den traditionelle julekrybbe og andre farverige genstande. Nogle italienere faster den 23. eller 24. december og fejrer derefter jul med et traditionelt måltid efter julemidnatsmessen. I nogle egne af Italien åbner børnene

deres pakker den 24. efter midnat – i andre egne sker det først næste morgen. Den 25. december, efter den traditionelle julefrokost, plejer børnene at recitere digte for familie og slægtninge og får som belønning lidt penge i gave.

En anden vigtig dato er den 6. januar, som er dagen for Befanas komme - den gode gamle og fattige heks. Hun kommer natten mellem den 5. og 6. januar og spiser de nødder og småkager, som børnene har ladet ligge til hende. Før hun flyver væk igen, lægger hun gaver i strømperne – kul til de uartige børn og slik til de artige børn.

Sammen med juletræet er julekrybben det vigtigste symbol for den italienske jul. Den giver mindelser om Franz af Assisi, som var den første til at fortælle historien om julen med små figurer. "Presepio", som normalt er befolket af håndskårne figurer, er centrum for opmærksomheden i mange italienske familier.

Med undtagelse af det lille barn er alle figurerne på plads i julekrybben fra den 8. december. Den nyfødte træder først ind på scenen den 24. december efter midnat.

Nutidens Italien kombinerer tradition med det moderne, hvilket betyder, at man tilføjer en nutidig livsstil til traditionelle dekorationer. F.eks. kan grene fra julestjernen med filigran være et alternativt juletræ, og julestjernens blomst kan hjælpe med til at dekorere krybben og skabe en atmosfære af fjerne horisonter: En pyramide pyntet med røde og cremefarvede julestjerner, en farverig, dekorativ julestjerne som underlag for et traditionelt juletræ og en julekrybbe prydet med fine cremefarvede blade fra julestjernen.

Holland: Gaver fra Sinterklaas

Adventstiden i Holland starter med en tradition, som oprindeligt ikke havde noget med julen at gøre, nemlig Skt. Nikolaus' dag, der fejres som ét af julens højdepunkter. Ifølge legenden ankommer Skt. Nikolaus, kaldet "Sinterklaas" til Holland i november – tre uger før sin fødselsdag. I sit skib, som er lastet med gaver, besøger han landets havnebyer i sin egenskab af skytshelgen for søfarende, og modtages af Dronning Beatrice og en stor

menneskeskare. De efterfølgende nætter rider Sinterklaas gennem hele landet ledsaget af "zwarten Piet". Børnene glæder sig til at få hans gaver den 5. december.

Overalt er juletræerne dekoreret, når Sinterklaas har forladt landet. Blomstrende vinterplanter, f.eks. den brillantrøde julestjerne, indgår som del af de traditionelle juledekorationer. Disse populære planter, som blomstrer om vinteren, er elegant arrangeret på både en klassisk og moderne måde, og enten i grupper eller enkeltvis. Dekorativt blikfang skabes i en afslappet atmosfære med julestjerner i flotte skåle eller vaser, ledsaget af gnistrende stearinlys og glitrende julegenstande.

Juleaften går mange familier i kirke. Den 25. og 26. december samles familie og venner for at spise og give hinanden julegaver.

Norge: Julegnomer og "Julman"

Den skandinaviske jul har sine rødder i skikkene fra oldtidens vintersolhverv og høst. "Julenissen", som julemanden hedder på norsk, bringer sammen med sine hjælpere gaver og lykke og held til hus og stald. Lillejuleaften stiller norske børn skåle med havresuppe i vindueskarmen, som en gave til "Julenissen", der har rejst hele vejen fra Lapland med rensdyrslæde for at besøge alle børn i Norge.

Julemåltidet kaldes "Julbrod". I gamle dage serverede man op til 60 forskellige retter for familie, slægtninge og venner. I vore dage er en vigtig del af dette måltid stadig havregrød, hvori der er skjult en mandel. Den, som finder mandlen, har udsigt til at blive gift i det nye år.

Nordmændene udsmykker deres hjem med typiske nordiske adventsdekorationer, som primært er lavet af naturmaterialer, f.eks. kan en rustik trækiste fyldt med oasis bruges som underlag for naturlige sammenplantninger af afskårne grene, bark og tone-i-tone mini-julestjerner.

Polen: Julevafler og uventede gæster

Advent i Polen er traditionelt en meget vigtig tid, hvor mange voksne og børn frivilligt afstår fra at forkæle sig selv

(hovedsageligt fra at spise søde sager) og stræber efter fred og harmoni. Butiksejere gør deres bedste ikke kun for at udsmykke deres butik, men også gaderne for at skabe ægte julestemning. Desuden er det blevet stadig mere populært med et pyntet juletræ på byens hovedtorv.

Hjemmet udsmykkes med flotte juledekorationer. Røde eller cremefarvede julestjerner bruges meget tit til traditionelle polske juledekorationer, ofte sammen med fyrretræsgrene og halm i flettede kurve.

Juleaften betragtes som julens vigtigste dag i Polen. Efter at have fastet hele dagen samles familiens generationer om et elegant dækket bord (den hvide dug er helt uundværlig), hvor de starter med at dele julevaflen som et tegn på kærlighed og forsoning, samtidig med at de ønsker hinanden held og lykke af hele deres hjerte. Så snart den første stjerne viser sig på aftenhimlen, begynder man på julemåltidet. Der er altid sat en ekstra tallerken frem til en uventet gæst. Gaverne lægges under det festligt pyntede juletræ, og familiens yngste deler dem normalt ud. I modsætning til vores tradition gives gaverne anonymt.

Spanien: De hellige tre kongers gaver

I Spanien starter juletiden med det store julelotteri den 22. December. For spanierne er julen årets vigtigste fest efterfulgt af nytårsaften, som kaldes "Noche Vieja", og den 5. januar "Día de Reyes".

Juleaften, "Noche Buena", er traditionelt familiens aften. Hjemmet er festligt dekoreret med fyrretræsgrene, cremehvide og klassisk røde julestjerner, levende lys og krybbefigurer, der skaber en stemningsfuld atmosfære – som indledning til selve festen og som kontrast til hverdagen.

Efter julemåltidet, hvor man typisk spiser lokale kulinariske specialiteter, fejres midnatsmessen julenat den 24. december. Den berømte hanemesse "Misa del Gallo" fejres til minde om den hane, som siges at have været den første til at bekendtgøre Kristi fødsel.

Højdepunktet og afslutningen på julefestlighederne er den 6. januar, helligtrekongersdag, på hvilken de tre hellige konger, ifølge spansk tradition, bringer gaver til barnet. Den 5. januar

klæder nogle sig ud som de tre hellige konger og andre som historiske figurer. Under en stor parade, "Cabalgata de Reyes", smider de slik ud til børnene. Paraden starter traditionelt med flåder på vandet.

Sverige: Skt. Lucia

Ifølge et dekret udstedt af kong Knud af Sverige i det 11. århundrede ønsker man hinanden "god jul" i 20 dage fra den 25. december til 13. januar.

Juleaften er traditionelt familiens dag. Festlighederne starter, når solen begynder at gå ned tidligt om eftermiddagen. Som i mange andre europæiske lande er højdepunkterne det fælles festmåltid, gaverne og besøg af og hos slægtninge.

Skt. Lucia-festen den 13. december finder sted til minde om helgenen og martyren Lucia, som stammer fra Sicilien, og som siges af have reddet svenskerne fra en hungersnødskatastrofe i det 4. århundrede. Den 13. december bringer svenske børn mad til deres forældres seng til minde om den hellige frelser. Tidligt om morgenen dukker den ældste datter op som lysets dronning Lucia, klædt i hvidt med en krans af levende lys om håret. Lucia kommer med traditionelle retter, især søde sager, som er skønt tilberedt og festligt dekoreret med brillantrøde minijulestjerner. Over hele Sverige fejres mindet om Skt. Lucia med talrige optog og festligholdelser.

Schweiz: "Samichlaus" og gavebord

I Schweiz fejres de fire ugers advent med traditionelle skikke, såsom adventskransen og -kalenderen. Skt. Nikolaus, eller "Samichlaus", som han kaldes i den tysktalende del af Schweiz, kommer med søde sager og gaver til børnene den 6. december.

For de fleste schweizere er juleaften en familiefest. Det festligt dekorerede juletræ, julemåltidet, salmesangen, gaverne og julemessen hører traditionelt højtiden til.

I moderne familier udsmykkes hjem og vinduer med julepynt. I den forbindelse er julestjernen blevet en del af nutidens festlige dekorationer som et symbol på julen. Julestjernen passer til al indretning og enhvers smag, f.eks. i

en dekoration med enkeltgrene fra julestjerner i forskellige farver, som forsegles over et stearinlys for at øge levetiden, og som placeres i oasis. En stor skål i en matchende farve og løsthængende perler klæder ethvert gavebord.